

Balio Sruogos atvirlaiškis Vandai Daugirdaitei, 1923-04-23, iš Miuncheno - į Būgius

Aš jau grįžau į Miuncheną - o iš tavęs laiškelių - jokio.

Aš jau grįžau į Miuncheną [1] - o iš tavęs laiškelių - jokio. Taip senai aš jau beturėjau iš tavęs laiškelių!

Ar dar tu namie, ar jau gal į vokiečius važiuoji? Kaip tavo reikalai? Kaip namie? Pasirodo, mano profesorius [2] irgi išvažiavęs į kalnus, grįš tik apie trečiadienį-ketvirtadienį, kada aš tegalėsiu savo darbą [3] jam įteikti. Grįžęs radau laišką ir gerą čekį, pasirodo, kad mano finansai vėlei labai geri, šį semestrą aš liuosai galėsiu tavo stipendiją pakelti iki trijų dol. [4] ir bus galimybės Sekmines kartu būti - ar tu nesidžiaugi, ar tu nemanai apie tai[,] Vandukai? [5] Aš jau dabar apie tai galvoju ir džiaugiuos. O šandien aš jaučiuos visas sulaužytas, rankos, kojos sustingę, veidas, kaklas, krūtinė dega, bet šiaip - viskas gerai, jokių blogų pasekmių turbūt nebus (akys neskauda, ko aš labai labai bijojau). Dabar dar kelias dienas pasidarysiu sau atostogų, kiek pasilsėsiu, kad paskui vėlei naujomis jėgomis pradėt dirbti. Tu nepyk, kad aš tau tokių kvailių atviručių rašiau iš kalnų - aš taip buvau nuvargęs, kad galvot niekas nesigalvojo, tik galva sukės ir svaigo, ir mintis kažkur paviršiu slidinėjo - -

O šandien diena tokia apsiniaukusi, mano palangėj žaliuoja medeliai, o man liūdna - iš tavęs laiškelių nėra! Aš labai labai laikiu[,] Vandukėli! Juk šandien, rytoje - aš tikrai gausiu - ar tiesa?

Užsivertęs darbu, aš buvau kiek užsimiršęs ir mažiau apie tave tegalvojau, o dabar aš jau vėlei visas sugrįžau in tave, aš dabar vėlei esu visomis mintimis ir siela su tavimi, aš dabar vėlei esu visas tavo, tau gyvenu ir tavęs laikiu, ir tavęs ilgiuosiu. Ar tu jauti mano ilgesį, ar Tu žinai, kaip aš noriu su tavimi būti - mylimas mano Vandukai!

Tik tu man parašyk greitai, Vanduk, ir važiuok greičiau į Berlyną - vis būsi arčiau, vis greičiau galėtau tave pasiekti, tavęs prisišaukti. Ir tu nors per sapną atlankyk mane.

Laukiu-laukiu! Bučiuoju tave visą, Vandukėli, bučiuoju ir laikiu Tavęs[.]

Bal

Pirmadienis, 23[.]

KOMENTARAI

- [1] Balys Sruoga buvo neseniai grįžęs iš Bavarijos, kur su bičiuliu Antanu Janulioniu 1923-04-22 kopė į Alpšpitze, 2628 metrų aukščio kalną: „Kaip aišku, pakeliui su Janilioniu susipykom. Aš atsikėliau 5 val. rytą, jis be 7 atsisakė keltis. Paskui dar panašių dalykų buvo, nors ištisas dvi dieni nė vieno papiroso nerūkėm ir - be limonado - nieko negėrėm. Persiverčiau per kalną, palikęs Janilionį, ir jau per pačią peklą nusileidžiau. Tiek buvo saulės, tiek spindėjo sniegas, kad išsityniau veidą ir akis taukais, apisukiau galvą šlapiu abrūsu - ir bijau, kad smagenų uždegimo nebūt. Vienais marškiniiais įsikasiau į sniegą ir laukiau dabesėlio, bet jis, žinoma, neužėjo. Dar daug neregėtų gražybių“ (Balio Sruogos atvirlaiškis Juozapui Sruogai, iš Bavarijos - į Berlyną, 1923-04-22, in: *BVSNM 986, BVSNM ER1 4565*, l. 1v). Balys Sruoga Alpšpitze viršūnėj prisiminė Vandos Daugirdaitės tėvą: „Viršūnėj, kur kryžius, 2660 metrų aukštybėj, neturėdamas ko geresnio, keliu ataušusios kavos plėčką už Tamstos sveikatą. // Daug daug linkėjimų iš Tiroliaus amžinų sniegų šalies!“ (Balio Sruogos atvirlaiškis Kazimierui Daugirdui, iš Bavarijos - į Būgius, 1923-04-22, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 659, l. 1v).

- [2] Erich Berneker (1874–1937), vokiečių kalbininkas, Balio Sruogos disertacijos vadovas Miuncheno universitete.
- [3] Balys Sruoga kalba apie disertacijos „Lietuvių liaudies dainos lyginant su slavų (lenkų, rusų, baltarusių ir ukrainiečių) dainomis“ tekstą, pradėtą rašyti 1923 m. kovo pradžioje: „Pradėjau rašyti darbą – ir tikrai „įžangą“ teparašiau. Baisiai pamažėli eina. Žengsniai tokie sunkūs. Tiek daug laiko išaina medžiagos tvarkyme ir jos patikrinime. Bet gal tikrai įžanga buvo tokia nuobodi – darbas pats savaime bus įdomesnis, nuo pirmadienio (rytoj) pradėdu rašyti jau patį dalyką“ (Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, iš Miuncheno – į Būgius, 1923-03-11, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 482, l. 1r). „Gegužės pradžioje darbas buvo baigtas, ir netrukus daugiau kaip 300 puslapių rankraštį B. Sruoga atidavė profesoriui. Sulaukęs teigiamo atsiliepimo, rudenį, rugsėjo–spalio mėnesiais vertė tekstą į vokiečių kalbą ir galutinai perrašinėjo, užtrukdamas gerą mėnesį“ (Algis Samulionis, *Balys Sruoga*, Vilnius: Lietuvos TSR mokslų akademija, Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, Vaga, 1986, p. 122).
- [4] Vanda Daugirdaitė Švietimo ministerijos Knygų leidimo komisijai vertė helenistų Croiset veikalą Graikų literatūros istorija, per mėnesį už iš prancūzų kalbos išverstus du lankus teksto gaudavo po 5 dolerius. „Studijų tęsti Berlyne Vanda Daugirdaitė negalėjo, nes 1923 m. Klaipėdos kraštą prijungus prie Lietuvos, vokiečiai nepratęsė leidimo studijuoti Vokietijos universitetuose tiems lietuvių studentams, kurie buvo išėję mažiau kaip keturis semestrus. Vanda Daugirdaitė buvo išklausiusi tris. Kita vertus, Vokietijoje baigėsi infliacija ir už Croiset veikalo vertimą gaunamų penkių dolerių per mėnesį gyvenimui nebepakako“ (Vladas Žukas, „Vandos Daugirdaitės-Sruogienės laišakai“, in: *VUB RS*, f. 141, b. 1248, l. 4).
- [5] Balys Sruoga ir Vanda Daugirdaitė Sekminės (1923-05-27) sutiko Tiuringijoje (Saalfeld): „Svarstėm tada, ar mums jau vesti, ar dar laukti. Reikėjo laukti, nes jis jau buvo pradėjęs ruošti baigiamiesiems egzaminams. Aš praleidau labai liūdną žiemą Bugiuose... O mudu tada pėsti perėjom gal 100 klm. per gražią gamtą ir liko labai gražių atsiminimų“ (Vandos Sruogienės laiškas Algiiui Samulioniui, iš Čikagos – į Vilnių, 1987-04-24, l. 1r, in: *LLTI TS*).